

EL POBLE: CATALA

5 Cts. PREUS DE SUSCRIPCIÓ A LA NOSTRA BIBLIOTECA CATALUNYA I NACIONS IBERIQUES: 500 pessetes trimestral PAISOS D'UNIO POSTAL: 150 pessetes trimestral

ANY VI • Barcelona, dilluns 29 de Mars de 1909 • NÚM. 113 REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: RAMBLA DE LES FLORS, 14, PRAL. — TELEFON 723

PREUS DE SUSCRIPCIÓ A LA NOSTRA BIBLIOTECA CATALUNYA I NACIONS IBERIQUES: 500 pessetes trimestral PAISOS D'UNIO POSTAL: 150 pessetes trimestral 5 Cts.

PIANOS CHASSAIGNE FRERES

PARIS, 1900: Medalla d'Or, LIEGE, 1905, Diploma d'Honor AL COMPTAT * A PLASSOS * LLOGUERS Passelg de Gracia, 84, ent. - BARCELONA

MOBLES DE JOAN BONET - CARME, NÚM. 40 Liquidació d'existències per trasllat a la Plassa de Catalunya, 9 NOTABLES REBAIXES FINS FI D'ABRIL

GRANS MAGATZEMS EL SIGLO SETMANA SANTA
GRANS EXISTENCIES
GENRES NEGRES D'ALTA NOVELTAT
A PREUS SUMAMENT REDUITS
Panyos de Lyó, Satins, Crespons, Tuls, Armurs, Mantellines
Secció d'Estampats (Planta baixa)
OCASIÓ Alpaca novetat; colors garantits; El tall de 8 metres. a **Pessetes 520**
VARIADA COLECCIÓ D'ADORNAMENTS
PROPRIS PERA
Palmes y rams
Novetat en figures de porcellana
Extens assortit en Models fantasia pera regal

FUNERARIA FERRAN 8, Palla, 8
TELÉFON 949

A primers d'abril se posarà a la venda
TRIA
per D. Joan Maragall
Dibuixos de JOAQUIM RENART
Preu: 1 pesseta
Demanda a totes les llibreries de Catalunya

La vida barcelonina

(BALANS SETMANAL)

En la darrera setmana finalitzada s'ha donat un gran pas, un pas potser decisiu en el camí de l'aplegament de les forces polítiques de l'esquerra catalana. Els tres grups polítics cridats naturalment a la conjunció —federal, republicans i de la disolta Unió i nacionalistes-republicans— han dit ja, per boca dels llurs organismes o dels llurs homes, la paraula d'entusiasme i conformitat. El fruit de l'unió acabà de madurar bellament.

Sentim nosaltres una sincera alegria davant d'aquest resultat. La sentim principalment per la cosa en si, que és transcendental i que serà fecunda. La sentim també per haver vingut els fets a confirmar la nostra fe en aquest aconseguint, fa dos anys el defensarem calorosament i llensarem a l'opinió l'idea noble. Fa cinc mesos anunciàvem la seva pròxima plasmació, com a conseqüència de la realitat política i social de Catalunya.

No tenim pas pretensions de profeta ni d'augur. Però al llegir els acords de l'Assemblea regional federalista, dels Centres Nacionalistes-republicans i dels elements de la disolta Unió republicana, ens ha florit als llavis un mitgerit, recordant a un senyor de molt bona fe, però perfectament visionari, que dues setmanes enrera declarava fracassada i impossible la formació d'un partit republicà autonomista català en virtut de no sé quines teories originalíssimes i curiosíssimes.

Se pot donar com un fet l'aplegament de les forces catalanes alhora republicanes i autonomistes. No fa gaires setmanes, en aquesta mateixa secció, declaràvem francament els reials que ens inspirava la forma de plantejar el problema per part de alguns. L'Assemblea federal i la reunió dels delegats del C. N. R. ens han tranquil·litzat quasi bé del tot, car hem vist que s'ha marcat la bona ruta. Aquesta bona ruta, al nostre entendre, consisteix en trencar els motllos dels vells partits formulats i doctrinaris, i en aixecar l'unió, no sobre la base de tres o quatre principis teòrics i d'un joc de juntes i comités, sinó sobre la base sòlida de la comunitat d'acció pràctica i immediata i de la creació d'una efectiva força popular. Sense això no podrà néixer el partit republicà català.

Alguns, escrupolosos, troben que la paraula «partit» no sona prou bé. Té, diuen, res de veu vella, regust de cosa ranca. Els vostres escrupols, amics, no tenen fonament. Lo vell, lo ranci, lo fracassat, no es el «partit», paraula, sinó l'«partit» en el seu antic concepte, el del 68, del 73 i fins del 94. Val la pena de que'ns preocupem d'un simple mot? Els mots, en si, tenen un valor filològic, però no un valor polític.

En aquests moments en que les clars prometedores del naixent partit republicà català apareixen en l'horitzó de la patria nostra, una generosa campanya s'inicia impetuosa: la campanya en prò dels presos, exilats i processats polítics.

Catalunya té avui sota'l pes de la persecució legal, més de 25 fills seus. Uns guaiten un tros de cel, desde la fosca, a través dels ferros de la presó; altres, fugitius, són lluny de la seva casa; uns altres tenen sobre'l cap la menassa. Y an aquests lluitadors caiguts en mitg de la batalla, no se'ls pot negar la simpatia dels cors ni l'auxili dels brasseos pera aixecarlos.

Al cridar «amnistia» alguns creuran que voleu dir «perdon». En el cas present voleu dir «justícia». Si bé ja es sabut que és més difícil obtenir justícia que obtenir perdó.

La gent llerrouxista és una gent tumultuosa i terbolta, amiga dels espectaculars de carrer, de la colorina de les banderes, de les brutalitats plebeies de la lluita i del vocabulari dels periodistes d'escorbaris. Els llerrouxistes sempre estan a punt pera fer una manifestació, pera engegar trets i enlairar bastons i pera dir una paraula llesta apresca en aquest magnífic llibre de text que és «El Progreso».

Els no volen altra cosa que fer «actes». Tota l'actuació del llerrouxisme se reduïx a unes quantes festes de parada, a una dotzena de valentes i a un seguit de crits i renecs. No deixaran en la vida barcelonina altre record que'ls avalois i les manifestacions. El llerrouxisme és, en essència, soroll.

Y de soroll ne fan forsa; val a confessar-ho. Se mouen, manifesten, protesten, criten, menassen. No estan mai quiets ni callats.

Ahí sortiren al carrer pera protestar contra l'immoralitat del Govern den Maura. Mes això era un fítil pretext. Els que'ns llerrouxistes no volien altra cosa que passar revista a les seves tropes. La revista no'ls resultà certament deslluïda. Els calculs imparcials deien que al sortir la manifestació de la Plassa de Catalunya pera embocar la Ronda de S. Pere, els manifestants eren de 10 a 15 mil.

Si, companys, si; queden molts llerrouxistes a Barcelona. El nostre estimat i sentimental amic senyor Junoy, que vol aminorar les diferències d'actuació de les diverses branques solidaries fins i tant que l'Anti-solidaritat quedí del tot destruïda, s'haurà d'esperar encara molt temps. Ab la tàctica que ell preconisa, és possible que se'ns tornin els cabells blancs abans de veure realitzar l'anhel.

Els llerrouxistes, protestant ahir de l'immoralitat del Govern den Maura, eren una videntia paradoxal. Perquè fins suposant que tot lo que's diu dels ministres sigui veritat, aquests ministres quedarien indubtablement per damunt de don Alexandre Lerroux y Garcia en qüestions de moralitat.

A. ROVIRA y VIRGILI

EN PRÓ DE L'AMNISTIA

Pels presos y exilats polítics

Exilats	Presos	Processats
FRANCISCO PRESAS. PRIMITIU QUINTANA. PELEGRÍ LLANGORT. ANTONI CULLARÉ. SEGUNDÍ PUIG DE FRANCH. RAMON CAMPANY. ELS NOU JOVES DE CALELLA.	JOSEP BARÓ. JOSEP FELIU. IGNASI CORMA.	SALVADOR GIBERT. JOSEP SORONELLAS. LLUIS MANAU y AVELLANET. ALFONS PEREZ. A. ROVIRA y VIRGILI. J. PONS y PAGÉS. NICOLAU ROIG.
Exilats.	Presos.	Processats.
15	3	7

El senyor Calvet

El diputat per Arenys de Mar, parlà així al nostre redactor:

«Aquesta campanya que torna a rependre, la considero tant necessaria que me planyo de que no s'hagi comensat molt abans. Tinc esperansa que el nostre poble la secundarà, la farà seva, però potser hem desaprofitat ocasions favorabilissimes pera obtenir un èxit peremptori i ample. Quan el rei va venir a Barcelona, la protesta's limità a una interpel·lació parlamentària, però al mateix temps que l'interpel·lació's feia, hi havia qui insinuava la possibilitat de que en la mateixa Barcelona se firmés l'amnistia. Passaren aquells dies sense la protesta i sense l'indult, i tornà altra vegada la més desencoratjadora passivitat. Aleshores se degué exigir la lliberació dels nostres companys, però tard o aviat, jo aplaudeixo la seva campanya, desitjant que l'agitació que's prepara tingui una fecunda intensitat.

«L'amnistia, per part den Maura, no vindrà. Com ha de venir, si als que pels exilats treballen se'ns processa, y la persecució no's detura ni davant l'investidura parlamentària? Y es que'l rigorisme de la llei se porta fins a uns extrems que no sembla sinó que aquí a Catalunya's vulgui assolir per la violència legal lo que no's pot lograr per la corrupció. Den Maura s'ha obtingut tota una pluja de creus y títols, però ni un bocí de pietat. En Maura, un home d'Estat, s'ha preocupat més dels que davant d'ell s'ajupen, que dels que pateixen per un ideal. Si Catalunya va contra en Maura, farà bé Catalunya.

Vosté creu que un cambi de Govern afavoriria la possibilitat d'una amnistia?—Varem preguntar al senyor Calvet. El senyor Calvet, va respondre:

«Veig més possibilitat d'una amnistia per part dels liberals que dels conservadors. En Maura ha ratificat sempre la seva oposició als indults en massa, y els liberals no han fet aquesta oposició, al contrari, crec que pera esborrar velles culpes, procuraran donar una amnistia.

«Comensis desseguida la campanya. Ab tota l'anima m'adhreixo a tot quan se fassi, lamentant tant sols el retràs d'aquest moviment patriòtic y generós».

El senyor Torras Sampil

Heus aquí lo que'ns digué'l diputat per Torroella de Montgrí:

«Estic del tot conforme ab el fi de la campanya dirigida a obtenir una amnistia a favor dels presos y exilats ab motiu de l'aplicació de la llei de jurisdiccions; fi que no es més que un aspecte parcial de la causa immediata de Solidaritat catalana que nasqué com a protesta contra l'esmentada llei.

«En Maura, al no concedir l'amnistia ni aconsellar l'exercici de la gràcia d'indult, ha provat ben clarament que segueix la tradició de la vella política espanyola: les intranquieses y autoritarismes de la qual han portat a l'Estat espanyol fins al darrer extrem del decadentisme.

«No tota la vida d'un poble queda reduïda als extrems que regula una llei de règim local, respecte'l que tant curtes concessions ha fet en Maura. Hi ha mil matisos més, entre elles tot lo relatiu a la llei de jurisdiccions, en que podria demostrar esser amic de Catalunya, y res ha fet; al contrari, en quelcom ha agravat la situació, malgrat totes ses promeses, respecte les quals pot dir-se en el terreny polític al menys, que l'apassament indefinit o extraordinari equival a l'incompliment».

«Ni tant sols té en Maura l'excusa de que en la vella política espanyola hi ha que'l priva d'accedir als únans desitjos de Catalunya, perquè en Moret, capdavanter de molts de dits elements anticatalans, ha fet indicacions més expressives que les den Maura contra la llei de jurisdiccions mateixa.

«No obstant això, entenc que no s'hi ha de fiar gaire de que en Moret, quan sigui poder, doni aquella amnistia. Ha aplicat sempre mesures de rigor y procediments de violència contra Catalunya. A la vegada està estretament lligat ab el trust, que publicament proclama'l seu odi a les reivindicacions catalanes. Y finalment, originada la llei de jurisdiccions, per la pressió de forces anagrades, que actuen es la política espanyola, es ben evident que aqueixes forces, més pesaran sobre'l debíl y abúlic Moret, que sobre

un governant que, com en Maura, té voluntat, energies y fins carrestos.

«Sempre estic disposat a fer tot lo que pugui pera obtenir la llibertat de dits presos y el retorn a la patria dels exilats. Comparteixo ab ells ses tristesses. Les d'algun, com en Baró, les veig sovint de molt aprop. Porto passades hores y hores, fentli companyia a la presó de Girona, y més d'un cop m'han vingut les llàgrimes als ulls veientlo com tranquil y resignat, contemplat al costat de les reixes, a sa esposa y a sa filla, que li dirigien paraules de consol.»

El senyor Corominas

El diputat per Girona respongué categòricament a les preguntes que li ferem.

«Me sembla molt bé—contestà a la nostra primera interrogació—la campanya que's vol emprendre pels nostres presos y exilats. Per Catalunya han sofert aquells patriotes la persecució, y es just que Catalunya's torni a la llibertat y a la seva família.

«Jo dubto que en Maura vulgui concedir l'amnistia, puig ja es prou coneguda la seva opinió contrària a donar amnisties de caràcter col·lectiu. No puc afirmar si en Moret la donaria, cas que fos poder: diré solament que està en la seva conveniència concedirla.

«Vostés, els meus companys, tots els que inicïu y sostinguin una campanya forta pels presos y exilats, que comptin ab la meua cooperació. Ab veritable anhel de servir a la patria y a la meua representació, ocuparé'l lloc que se'm senyali en aquesta creuada de generositat».

El senyor Ventosa y Calvet

Amablement, el diputat per Santa Coloma de Farnés, ens digué:

«Estic en absolut d'acord ab les manifestacions de l'Hurtado. Expressen tan clara y complementant lo que jo penso, que'm veuria apurar pera exposar la meua opinió en altres paraules.

«La derogació de la llei de jurisdiccions y una amnistia que vingui a reparar les doloroses conseqüències de la seva aplicació, són objectius altament simpàtics a l'opinió catalana y a tots els que la representem.

«Però una cosa és l'objectiu y altra'l medi de conseguirlo.

«Jo no crec en la possibilitat y en l'eficàcia d'un acte de rebeldia, y molt menys en la conveniència de l'agitació estèril y la protesta cridanera. Per això, respectant l'opinió de tothom, creuria faltar al meu dever y a la meua conciencia, contribuint a una acció d'aquesta naturalesa.

«Y es perquè entenc que'l problema de la llei de jurisdiccions y de l'amnistia es molt complex, y que la seva solució satisfactoria—no una irrisoria transformació d'una llei especial en un article del codi—no depèn avui de la voluntat den Maura y den Moret.

«Representa la transformació d'un règim. Y aquesta es obra positiva d'educació civil. An ella pot contribuir molt, aixecant l'esperit públic, una campanya en favor de les víctimes de l'estat de coses que la llei de jurisdiccions representa. En aquest sentit crec que cap de nosaltres podrà negarhi'l seu concurs decidit y entusiasta».

REUNIÓ IMPORTANT

La comissió executiva pera la llibertat dels presos y exilats per delícies d'opinió tornà a reunir-se anit, prenent acords d'importancia.

La comissió a mesura que celebra reunions veu créixer l'entusiasme entre sos individus, entusiasme que no es més que reflex del que ja sent el nostre poble per aquesta sana causa que's defensa.

Tots els reunits donaren compte de les gestions practicades d'ens de la darrera reunió celebrada, essent totes elles ben feliçment per l'èxit de la campanya.

Tots els empresaris de teatres, cinemàtografis y altres espectaculars que han estat visitats han accedit gustosos a celebrar funcions de benefici pera recullir fonsos ab que atendre als presos y desterrats, així com a ses famílies, y ab que acudir als gastos de la campanya pera aconseguir l'amnistia. A mesura que vagin senyalant-se, se publicaran els dies dels beneficis. Avui podem avensar que'l Teatre del Triomf el celebrará divendres vinent ab

una escullida funció de la qual ja'n publicarem el programa detallat.

La comissió accepta gustosíssima l'oferta de don Joan Mallol, qui s'ha com promés a escriure y publicar una obra reatral, destinant tots els guanys a benefici dels presos.

Igualment s'entendrà d'una carta dels exilats de Calella, escrita desde Perpnyà, els quals donen mercès a la comissió executiva pel zel que demostra y per l'entusiasme que du a la campanya prò presos.

Els delegats de les entitats del districte de l'entusiasme, que totes les entitats d'aquell districte preparen un gran festival, pera recullir diners y junts voluntats pera la gran campanya.

Mentres els reunits feien sa tasca, el Centre Autonomista dels Dependents del Comerç y de l'Indústria, en el local del qual se celebren les reunions de la comissió executiva, celebrava una audició de sardanes ab motiu d'esser ahir el sisè aniversari de la seva fundació. Alguns socis crequeren oportú fer una capta entre la nombrosa concurrencia que omplia's salons de la societat y ben prompte's recullí una quantitat important que sigui entregada a la comissió executiva.

Seguidament aquesta aprovà'l manifest que, firmat per ella, s'ha de dirigir a l'opinió catalana, convidantla a la campanya que s'emprén. El document degut a la ploma d'un vibrant escriptor, serà lliensat al públic un dia d'aquesta setmana, y seguidament repartit ab profusió per Catalunya.

Finalment se prengué un acord de transcendencia. Aquest consisteix en que diu mence vinent, al matí, surtin per Barcelona en pública capta, pera recullir socors pels presos y exilats, delegats de totes les societats del Pla de Barcelona que han emprés la campanya, y de les quals la Comissió Executiva n'es delegada. Els captaires recorreran els principals carrers y passeigs de la ciutat, portant enarbora una grossa bandera catalana.

Barcelona, la gran ciutat, tindrà diumenge vinent un gest de compassió y caritat y extenderà la seva mà generosa, envers aquells que sofreixen en les presons y en l'exil.

En números successius donarem detalls de la capta, pera la qual se demanarà'l corresponent permís al governador civil.

Dimars, en el mateix local y a la mateixa hora, tornarà a reunir-se la comissió executiva.

Ja desde les nou del matí, a la plassa de Catalunya hi havia grossa gentada, els uns disposats a anar a la manifestació, els altres a presenciarla.

Prop de les 11 aquellà's posà en marxa, anant davant de la mateixa una bandera vermella, que, en una cara, duia en lletres blanques la llegenda «La Reivindicació».

La manifestació seguí per la Ronda de Sant Pere, Arc del Triomf, Saló de Sant Joan, Fara, fins a l'estatua den Prim, ont se disolgué. Per baixos y portes, així mateix com aurats per les aceres dels carrers del trànsit, hi havia molts curiosos. El nombre dels mani estants, la majoria dels quals eren llerrouxistes, se se calculaven per la gent imparcial, en uns dotze a catorze mil.

Aquests anaven distribuïts en grups captant pels senyors Giner de los Rios, Iglesias, Serrallera, Vinyas y a d'altres.

Els manifestants durant tot el trajecte no cessaren d'aplaudir. Alguns d'ill, sovint aixecaven en sos brasseos algun dels capítols y aleshores l'aplaudiment devenia més sorollos. Alguns homes no oblidaven el partit llerrouxista, anaven en un coixí ordenant la manifestació, en la qual figuraven alguns d'ells de la coneguda per «damas rojas». Quan els manifestants s'agrupen al Saló de Sant Joan, pel pas del costat del Palau de Justicia, passa, corrent, posantse davant de la manifestació el cotxe dels notables, promouent així algun aldarull y confusió.

Arribats els manifestants al peu d'l monument a Prim, els dirigiren la paraula els senyors Iglesias, Giner, Ardià y a gun altre, els quals protestaren de la política reaccionaria y immoral del Govern Maura y feren afirmacions de radicalisme.

L' Iglesias acabà'l seu discurs al crit de «Viva España con honra».

Seguidament se disolgueren els manifestants. El grup de la bandera vermella, a les dotze passà per les Rambles, ciutad y movent fresca.

L'autoritat no feu cap ostentació de forsa.

SPORTULA

L'estatua de Don Quijote

Un regidor de Barcelona, bon amic meu, acaba de proposar l'erecció d'una estatua a Cervantes. L'arxiu de la cortesia vol pagar el seu deute. Cervantes serà elegit fill de Barcelona. Esdevindrà esperit informant de la nostra ciutadania; serà forma de la nostra Ciutat.

Però m'agradaria més encara veure la figura estimadíssima de Don Quijote alzar la seva llansa justiciera al mitg d'una bona plassa barcelonina, d'aquella Barcelona ont ell va trobar uns dies de repòs ciutadà després de la seva corria a través les planuries ermes. Voldria veure dressar la seva silueta esportiva, ab els ulls prenyats de visió, girats al pervenir inassequible. Voldria veure l'infinit sobre tot el nostre poble encarat atacat de prova y practicisme, un alè del seu esperit immortal, conqueridor de les utopies. Voldria veure rebre com en un doble símbol l'homenatge del nostre Rocaguard, el bandoler generós, últim reste del temps heroic, y l'homenatge de la nostra palpitant y viva catalanitat present, endressada, com el bon Cavaller, al redressar de tota injustícia.

Don Quijote, qui no parlava la nostra llengua, té d'esser nostre per dues raons: perquè es universal y rebel; perquè una pàgina de la seva vida heroica va tenir per escenari (y té encara y tindrà sempre en l'orde de l'immortalitat) els carrers de la nostra Barcelona. Per això, en d'aquestes vies, nosaltres volem topar sempre plàsticament, ab l'ombra familiar del brau *ki-dalga*, a fi de que, com altre temps, la multitud senyalant-lo's digui sense necessitat de llegir el seu nom: «Aquest és Don Quijote de la Mancha»... y s'encamini una espurna del seu heroisme.

Talment, contra una massa extesa preocupada, mostrarem el nostre desitg ardent de *quixotisme*, en l'Espanya dels anti-quixotismes, pera esser dignes de les fortes idealitats.

FOSFOR

De Madrid estant

La llei monstruosa

A la Secretaría del Congrés tenen noticia de dos suplicants pera processar a dos diputats solidaris: en Calvet y l'Eu sebí Corominas. Els dos processaments són motivats per la llei de jurisdiccions.

Un periodista ximple y ex governador bréol aia a l'aquesta t rda p l pas adis sos dient que tractantse de la L. de jurisdiccions que es cosa s gada, era precis considerar aquests suplicants de diferent manera que ls a res suplicants que de tant en tant se rebren al Congrés y al Senat ab motiu de causes per diamació o estafia.

Fent a la veritat el degut honor, diguem que la ximpleria fou a l'acte ofegada per un verdader chor de protestes y de paraules d'indignació.

Carls com en Tamarit, republicans tant descolats com en Romero y en Morote ministerials tant fervorosos com l'Azorin y en Pinkis y liberals moretistes inconciliables com en Nattai Rivas y en Torres Guerrero deien que seria una indignitat parlamentaria fer una excepció dintre del

criteri de tolerancia que sempre tingueren les Cambres en la qüestió dels suplicants.

Y precisament per això, per tractarse de processos d'impremta i oamentals en al llei de jurisdiccions.

No pera agrairlosi; jo bé sé que més que sentiment de simpatia, d'amor a la llibertat y de companyerisme hi ha un altre mòbil menys delicat que determina aquest cas de fraternal impuls envys els diputats catalans. La L. de Jurisdiccions es una espasa de Damòcles que menassa per igual les calves dels homes consagrats a la protesta y a la revolució y els aparrons ben penitents dels no's predlectes de la majoria. No per agrairlosi sinó perquè'ns convé pendre nota del fet; unem aquest fenomen de bones dis; o'c'onsi que anima a tots els diputats contra la llei repressiva, regressiva, anti-constitucional.

Tothom la rebutja la llei de Jurisdiccions. La mal volen els que més varent defensarla, la condemnem els s-us sostenedors. Els mateixos que van fer'a, els llerrouxistes la repel·leixen; a un d'ells, an el Torres Guerrero, ex membre de la comissió que va d'ctaminar a corre'uta en favor de la llei, aquella mitja hora que va succeir a la data del 25 de novembre '76 hi sentí dir que era una enormitat jurídica, una monstruositat legal.

Tots la rebutgen però la llei s'aguant. Ningú la vol, ningú l'abona, però la llei fa víctimes.

Oh p'der miraculós y desconegut dels grans sostenedors de l'Inercia!—C.

Madrid, 26 de mars.

LA MANIFESTACIÓ D'AHIR

Ja desde les nou del matí, a la plassa de Catalunya hi havia grossa gentada, els uns disposats a anar a la manifestació, els altres a presenciarla.

Prop de les 11 aquellà's posà en marxa, anant davant de la mateixa una bandera vermella, que, en una cara, duia en lletres blanques la llegenda «La Reivindicació».

La manifestació seguí per la Ronda de Sant Pere, Arc del Triomf, Saló de Sant Joan, Fara, fins a l'estatua den Prim, ont se disolgué. Per baixos y portes, així mateix com aurats per les aceres dels carrers del trànsit, hi havia molts curiosos. El nombre dels mani estants, la majoria dels quals eren llerrouxistes, se se calculaven per la gent imparcial, en uns dotze a catorze mil.

Aquests anaven distribuïts en grups captant pels senyors Giner de los Rios, Iglesias, Serrallera, Vinyas y a d'altres.

Els manifestants durant tot el trajecte no cessaren d'aplaudir. Alguns d'ill, sovint aixecaven en sos brasseos algun dels capítols y aleshores l'aplaudiment devenia més sorollos. Alguns homes no oblidaven el partit llerrouxista, anaven en un coixí ordenant la manifestació, en la qual figuraven alguns d'ells de la coneguda per «damas rojas». Quan els manifestants s'agrupen al Saló de Sant Joan, pel pas del costat del Palau de Justicia, passa, corrent, posantse davant de la manifestació el cotxe dels notables, promouent així algun aldarull y confusió.

Arribats els manifestants al peu d'l monument a Prim, els dirigiren la paraula els senyors Iglesias, Giner, Ardià y a gun altre, els quals protestaren de la política reaccionaria y immoral del Govern Maura y feren afirmacions de radicalisme.

L' Iglesias acabà'l seu discurs al crit de «Viva España con honra».

Seguidament se disolgueren els manifestants. El grup de la bandera vermella, a les dotze passà per les Rambles, ciutad y movent fresca.

L'autoritat no feu cap ostentació de forsa.

LA CONTRAMANIFESTACIÓ

Aquesta s'ha reduït a una infinitat de visites que'ls elements de la dreta s'han fet al seu representant a Barcelona, el governador civil senyor Ossorio. Pel de patx de la primera autoritat civil desliren tots els socis del Círcul Conservador del carrer de Cortis, y, segons se digué, alguns de la Lliga.

Un oficial del cos de seguretat (tenia l'encàrrec de recullir, a la porta d'l Govern civil, les targetes de les p-rones menys conegudes y les d'aquelles a tres que no's molestaran pujant dalt. A mihiia ens digueren que les targetes recullides pujaven a un miler.

CENTRE AUTONOMISTA DE DEPENDENTS DEL C. Y DE L' I.

Commemoració del VI aniversari de sa fundació

El benemérit Centre Autonomista de Dependents, celebrá ahir diversos actes en commemoració d'haver-se enrat en el sisè any de sa vida prolífica y forta. Ab tal motiu, fou pera aquella entitat y pera'ls seus nombrosos socs, dia de gran festa, de festa major, el dia d'ahir.

El matí's dedicà a les festes esportives. El sport té en el Centre un culte especial; bons mestres, excel·lents s'ules, compè't material, aprofitats deieixels. Així no cal dir que'ls assals d'esgrima y els concursos de ginnástica foren lluidíssims, y que tots evidenciaren les llargues es ones y la bona voluntat que hi tenen dedicades, així ls professors, com els deixebles.

A la tarda's celebrà una simpàtica festa de lletres; se repartiren els premis del concurs lexicogràfic comercial, obert pel sempre y iniciat per la Secció de propaganda del mateix.

Comensà l'acte a les cinc de la tarda baix la presidència del vis secretari del Centre senyor Puig Es eve, per l'ausència del president, que no pogué assis tr a l'acte per malaltia d'un individu de la seva família.

El senyor Puig Esteve cedí tot seguit a presidència al senyor Vinyas y Duran, el qual digué que creia que no era aquell el lloc que li corresponia, però que l'acceprava per disciplina y companyerisme, y acabà saludant al Centre en nom del de Sabadell, del qual n'es soci.

PRIMER PREMI

de l'Excm. Ajuntament de Barcelona

La obtinguda farmacia del Dr. Domènec, ont s'elaboran maravillosos remeis reconstituent **Foto-Glico-Hola** Domènec, que recomana els metges més eminents per combatre ab el tipus **Neurastenia, Clorosi, Inapetencia, Debilitat, Palpitacions del cor, Convalescences**, i demés malalties nervioses. — S'entregará gratis una mostra en elegant capsula metálica a qui ho solliciti de l'autor, B. Domènec, farmacéutic. — RONDA DE SANT PAU, 71. — Barcelona

El secretari de la Secció de propaganda feu seguidament una breu història del motiu per què s'ha fet el concurs i detallà els premis que varen acordar concedir, els quals són: dos de 50 pessetes i un acordat de 25 a cada un.

El president de la Secció de propaganda autonòmica senyor Bordes, feu després un breu parlament per encàrrec dels senyors del Jurat. Recordà que la poca que complí un any de la gran festa que's celebrà a Novetats, ont s'exposà la tasca feta i la que mancava fer. Si s'ha encertat o no en els mètodes de fer-ho, ho diran vostres. Aquest any, com de costum, s'han organitzat actes per la commemoració de l'aniversari de la fundació del Centre. Al matí s'han fet exercicis ginnàstics i d'altres esports; a la nit per als aficionats a les sardanes se'n ballaran, aquesta tarda la reservem per a un fi més profitós, per al concurs que el Centre fa per.

Acabà son parlament còmic que dintre pocs anys la fira a aquesta podria fer-se en el Centre.

El secretari del Jurat llegí una curta Memòria ab el veredict que es comença:

El premi primer o sigui pertanyent al tema «Devers del comerç i de l'indústria catalana dins del moviment nacional de Catalunya» ha estat concedit al treball número 16 que porta per lema Pere Marcell, comerciant i navegant català i ciutadà de Barcelona, suggerit pel senyor Riu i Jaume i la conquesta de Mallorca.

L'acòssit fou concedit al treball número 15, que porta per lema «L'ètica i la moral».

El segon premi o sigui pertanyent al tema «Actuació del nostre Centre i les seves tasques dins del moviment nacional català» correspongué al treball que porta per lema «L'abundància cordis».

L'acòssit pertanyent a aquest premi no s'ha adjudicat.

Passà tot seguit a obrir els plects premials.

Del primer premi resultà esser l'autor en Ramon Rucabadó y Comerma. Fou cridat pel secretari tres vegades i no comparé. El senyor Bordes llegí el treball i fou guanyat per en Frederic Bover.

L'acòssit corresponent al primer premi, malgrat no esser costum el llegir els acòssits, però que'l públic podés apreciar la merita obra del senyor Bover, se'n llegiren alguns fragments.

Del segon premi, l'autor se reservà el nom. Se llegí una carta a la Junta en la qual renunciava a les cinquanta pessetes.

El senyor Puig y Esteve seguí donant l'ègít treball.

Discurs del president

S'alçà el president de la festa senyor Folguera i duran tot seguit, per pronunciar el seu discurs.

Començà dient que solament l'empeny de la Junta feu que decidís a ocupar aquell lloc, però que'l modestament confessa no tenir condicions.

En cabres parades a la vida dels joves dependents a l'educació i a l'estudi, ara que se troben en edat de fer-ho i el Centre posa en se mans tants bons mètodes. La farsa de Catalunya — digué — li consiureu vobres, si us dediqueu arduament a l'estudi, perquè aleshores, ademés de l'empeny que us dona la joventut, tindreu l'intel·ligència i el valor dels coneixements que hagueu adquirit.

Aconsellà posar al costat d'aquest esport l'esport i el cultiu del sport, puig tant com una intel·ligència robusta convé un cos sa i fort. Y seguidament, censurà als que busquen aquestes necessàries distraccions en llocs de corrupció, ont s'ha deixat la joventut del cos i de l'esperit.

Encara afegí moltes altres pertinenents consideracions el senyor Folguera, després de les quals, saludà en nom del Centre de Sabadell al de Barcelona, i declarà una vegada més el seu agrament ab què'l feren president de la festa.

El senyor Bordes donà mercès a tots en breus paraules, després de les quals l'hermosa festa s'acabà ja tocades les vuit.

L'Homenatge an en Guimerà

L'Ajuntament de Tarragona ha acordat adherir-se a l'homenatge al gran poeta Angel Guimerà, ab un acte que recordarà als veïners la glòria de l'eminent escriptor. Ha acordat canviar el nom del carrer de l'Unió pel de don Angel Guimerà. El carrer de l'Unió es una de les millors vies d'aquella ciutat.

Acció autonomista

«Ratolons i Ruc»

El dia 8 del propi vinent abril apareixrà aquesta revista nacional catalana, reduïda en català i esperanto, la finalitat de la qual es donar a conèixer l'espirit català al món.

Sant Antoni de Vilatorrada

En el Centre Democràtic Republicà de aquesta vila hi va donar, ahir a la tarda, una conferència sobre el tema «Nacionalisme, Democràcia i República» el secretari del C. N. R. de Barcelona, don Víctor Bisbal.

Després d'agrair el senyor Bisbal la distinció que se li havia fet al convidar-lo a donar la conferència, i de saludar als reunits en nom del C. N. R. glorià l'lema d'aquest que li serveix de tema.

De mitjà nacionalisme com un sentiment natural d'amor a la terra pròpia i a totes les seves manifestacions, així en la vida de família com en la relació social: l'engua, el costum, és a dir lo que constitueix la seva personalitat.

Historia del desenvolupament del nacionalisme català, desde la perdura de la nacionalitat catalana, essentment les causes i els elements que l'incitaren a Renaixença. Se distinguen en explicar els grups que constitueixen l'ideal nacionalista en aquesta i les entitats, com la Lliga de Catalunya, l'Estat Català, el Centre Escolar Català i darrerament l'Unió Catalana, en que s'aplegaren aquests.

Explicà després l'orientació del nacionalisme desde que aquest se pensà a les luites polítiques, ap e, anse indistintament en la Lliga Regionalista homes de més diversos pensaments, que ab els seus preceptes obtingueren aquella primera victòria electoral a Barcelona en la qual resultà aen elegits el Dr. Robert i els seus companys.

A conseqüència de la preponderància que s'atribuïren dintre la Lliga a tants elements, vingué la separació que esclatà quan l'acte d'actament d'aquells a la relació.

El manifest que aleshores s'el·legí al poble els senyors Carrer, Sureda, Pijoan i Giralt, fou la base de la fundació del na-

cionalisme republicà i dels seus òrgans

EL POBLE CATALÀ i el C. N. R.

Aquesta branca del nacionalisme per la seva formació s'ha de fonamentar en els sentiments tradicionals del poble català; la Democràcia i la República, aquesta com a forma governamental d'aquella.

Explicà tot seguit l'organització política d'aquells pobles, com Suïssa i els Estats Units que constitueixen un exemple viu dels ideals a que aspira Catalunya, extenent en detall sobre la constitució de aquells Estats i fent remarcar que en la mateixa data en que's formaren independents els Estats Units, s'iniciava a França la Revolució que va declarar els drets de l'home, els quals com a fons i aquelles

Informació de Barcelona

Carnot d'avui.—A dos quarts de deu del vespre. Conferència Rayó a l'A. d'arquitectes. Id Soler al Centre de Viatjants. Id Mas al Club M. C. anyenc. Id Casades y Gramatxes al C. E. de C. Id Bordes a l'A. E. P.—Sessió de l'Institut Mèdic-farmacèutic.

Sant d'avui: Sant Eustasi i Sta. Acacia. Sant de demà: Sant Joan Guimac i Sta. Magueda.

Vida municipal

En l'orde del dia de la vinenta sessió hi hauran, entre altres, es següents d'actes:

Un para que s'acordi anunciar que l'Ajuntament ha donat al senyor de via pública el carrer de la Llibertat (p. M.), entre el carrer del moment i la casa B. del planol aneet per la secció acadèmica del Municipi.

Altre para que s'acordi: primer que's vagin amuntant a màquina que vagin les passades ab sou de metges auxiliars de la beneficència municipal; segon, que se cren 30 places de supernumeraris de cos mèdic municipal, sots hancers i retribucions de cap mèdic, au dret a la casa a mitja numerat, per escollir a l'agorarse l'actual de metges auxiliars; tercer, que la provisió d'aquells places de supernumerari se lassi per oposició.

Altre acceptant el tallo del Tribunal de les oposicions celebrades per provir la passa de quete de la Guardia Urbana i que en sa conseqüència se nomeni p. a el sudit càrrec a don Manuel Ribé ab el sou anual de 4.500 pessetes.

Altre para que s'acordi que en vista de que en els concursos cel bas p. a la contracta de carros, conductors i animals durant cinc anys per als dístints serveis de les brigades de l'interior, no ha comparat cap postor, se desseixi de celebrar concursos i se demani al governador l'exempció del mateix para poder fer la contracta directa.

Altre proposant quells articles 11, 43 y 49 del Reglament d'Empleats municipals de l'any 1902 quedin redactats en la forma següent:

«Artículo 11.—El personal administrativo de Cementos se clasificará en las categorías siguientes:

Primero. Administradores de primera. Segundo. Administradores de segunda y sub-administradores.

Tercero. Administradores de tercera. Prestarán sus servicios en el Cemento o en que se les designe y tendrán el haber que en presupuesto se asigne a la plaza que cada uno desempeñe.

Los administrados es y sub administradores en funciones de administrador, podrán tener además a su cargo la recaudación, quedando por lo tanto sujetos a lo dispuesto en los Artículos 13 y siguientes del Reglamento.

Artículo 43.—Las vacantes que se produzcan en las categorías primera y segunda se proveerán por concurso entre los de la categoría inferior inmediata.

Serán méritos preferentes para el concurso:

Primero. La existencia de buenas notas y falta de malas en el expediente personal.

Segundo. Calidad de los servicios prestados en relación a la categoría de los Cementos.

Tercero. Antigüedad en el cargo que disfruten y en los servicios prestados al Ayuntamiento.

Cuarto. Forma y condición de ingreso al servicio del Municipio y en el cargo que disfrute.

Quinto. Posesión de idiomas y cultura general.

Sexto. Demás méritos y servicios que los concurrentes aleguen.

Artículo 49.—Las vacantes de administrador de tercera se proveerán por concurso libre, en el que los concurrentes alegarán los méritos y servicios que tengan por conveniente, siendo preferentes el de tercero se proveerán por concurso, sometiendo al propio tiempo a un examen en el que deberán probar que saben escribir correctamente, con buena letra y ortografía; que tienen conocimiento de la aritmética elemental y que conocen el Reglamento de Cementos.

—F. Segells, Gravats, Plaques. Sr. Bossi.

Vida corporativa

Al Centre Excursionista de Catalunya a dos quarts de deu del vespre, don Pelgrí Casades y Gramatxes hi donarà la conferència «VII d'Arqueologia, segona de la Grecia clàssica, començant el «Resum de la Grecia primitiva».

A la sala de la Secció de dències de l'A. E. P. hi donarà aquest vespre, a les deu, una conferència pública a càrrec de l'individu de dita secció don Josep Bordes que parlarà d'el sopiet en la clínica analítica.

«Federació Agrícola Catalana-Baleara».—En el local d'aquesta entitat se reüní ahir matí la Comissió nomenada para organitzar definitivament la comunitat d'entitats agrícoles para l'adquisició de primeres matèries en comú.

Presidí l'acte el president de la Federació, don Joaquim d'Abadal y s'arribà ben prompte a un acord, virtut del qual la comissió encarregada de les compres seà solament intermediària entre la casa venedora i les entitats de la comunitat i cuidarà de tot lo referent a l'anàlisi, para garantir la puresa del producte.

Para realisar els treballs preparatoris de les compres d'aquest any i para verificar les matèries, se nomenà una comissió composta dels representants de les Cambres de Vic, Nallés y Figueras, senyors

constitucions com a forma, constitueixen avui l'aspiració dels pobles civils.

A Catalunya, en l'actualitat, hi han diversos grups polítics, separats encara per la seva historia, que's anima una mateixa aspiració, uns mateixos ideals, que són aquells que hem esmentat. Para que aquests grups tinguin veritable força es precis juntar-los, para poder imposar els seus ideals que són els de Catalunya.

Y acabà'l senyor Bisbal, advocant per l'unió de tots els republicans catalans, així es per la formació del partit republicà únic.

El conferenciant fou escoltat per una gentada, que l'aplaudí fortament a l'acabar la seva disertació.

Callís, Fagés y Puig (don Eusebi), respectivament, del senyor Gili, representant de les Balears y del secretari general de la Federació, senyor Pardo.

Aquesta comissió reüní a la tarda, redactant un qüestionari para enviar a les entitats adherides a la comunitat, demanant-leshi nota de la quantitat probable i classe de primeres matèries que necessiten aquest any, forma que's convé pel pagament, garanties que poden oferir a la casa venedora si les demana, època en que necessiten el producte, graduació del fofar si'n desitgen, etc.

Dintre pocs dies estaran redactades també les condicions que's proposaran a les cases venedores, un cop se coneguin els preus de les matèries.

Les ofícines de la comunitat són: Portaferrissa, 21, pral., y la correspondència pot dirigir-se a nom del secretari de la mateixa o'l de la Federació.

Dissabte a la Lliga Vegetariana de Catalunya, el senyor Langlois don Feu, després d'unes frases de presentació del president doctor Falp y Plana, desenrotllà'l seu tema sobre l'educació física, mantenint per espai de dues hores fixa l'atenció dels oients. S'ocupà del vegetarisme en se relacions ab la gimnàstica de Ling y feu una descripció acabada de lo que es l'educació física desde'l punt de vista filosòfic, històric, mèdic, y social.

Advocà para que Barcelona sigui la primera ciutat espanyola aont se vegi fundat un institut d'educació física per l'estil dels que hi ha als països del Nord, ont semblant educació s'imposa a les escoles y a tots els cossos armats. Ab brillants imatges pràctiques engalanà'l seu discurs, a l'ensenyar que ab les gràfiques que tragué a la pizarra acabà de donar un sentit pràctic a la conferència.

Als aplaudiments ab que fou rebut, afegí'l doctor Falp y Plana, després de glossar lo ab paraules d'èlogi, que la Lliga Vegetariana, d'acord ab la Schola Orpheocant, anava a inaugurar baix la direcció del senyor Langlois un curs gratuít d'educació física pels socis d'abdues entitats.

Al mateix temps indicà que està en vies de realització l'apat que la Lliga Vegetariana donarà a 300 pobres de l'Assil del Parc ab la cooperació de l'element municipal.

Als aplaudiments ab que fou rebut, afegí'l doctor Falp y Plana, després de glossar lo ab paraules d'èlogi, que la Lliga Vegetariana, d'acord ab la Schola Orpheocant, anava a inaugurar baix la direcció del senyor Langlois un curs gratuít d'educació física pels socis d'abdues entitats.

Al mateix temps indicà que està en vies de realització l'apat que la Lliga Vegetariana donarà a 300 pobres de l'Assil del Parc ab la cooperació de l'element municipal.

Informació de Madrid

(Servel de EL POBLE CATALÀ)

LA MANIFESTACIÓ

Desde les primeres del matí's repartiren, pels carrers, proclames y avises en favor de la manifestació.

La carniceria don Niembro y el Circul republicà de Pontejos estaven convertits en centres de recrutament de manifestants.

A la Porta del Sol hi vegérem un grup de desperdicats. Ens d'gueren que eren veïns de València y Nava, carneros que havien vingut a peu para pendre para a la manifestació.

A la porta de l'Hotel Anglés s'hi estacionaren un grup d'individus que deien que havien vingut a peu desde la frontera de Portugal. En Sol y Ortega's hi donà alguns socors y alguns transients feren lo mateix.

Pels carrers se pregonaven «El País y el Món» excitant al poble a que anés a la manifestació.

S'ha escassa venda de retrats den Sol y edn Sanchez Toca.

Els organitzadors havien circuitat uns avisos aconsellant la puntualitat a fi de poder assistir a l'hora que començava la cursa de braus.

A les dues de la tarda va presentarse al Sol al Prado companyat d'alguns l'rouxistes de Barcelona. Se sentiren alguns aplaudiments.

Després arribaren en Nalens, moltes dones, associacions l'iques en Moraita ab delegats de les logies masòniques, l'Ortega Munilla en Vincenti y en Romero acompanyats d'un centar d'amics; els ciutissos y els redactors del «Estru» de la premsa de Madrid; en Morcote, en Soriano y en Cervera ab un grup de radicals; els gremis de taverners, els socis del Circul Mercantil y els reventadors.

A tres quarts de tres se posà en marxa la manifestació.

Al davant hi anava'l grup del «Estru» seguit en Soriano, en Cervera y en Pérez Galdós y després en Sol, ab la massa de la manifestació y en N. K. ns y en Moraita ab els elements que acapdillen.

S'advertex el punt del «Estru» y dels radicals en formar grupus apart.

En Sol que anava a peu va haverse de ficar dintre d'un cotxe tancat.

El Prado, Recoletos y La Castellana estaven plens de curiosos.

El càlcul aproximad de la gent que anava a la manifestació es de deu mil persones.

S'hi notava la completa ausencia de les representacions de societats d'alguna importància.

La manifestació que ha tingut un caràcter de protesta dels gremis perjudicats per les reformes den La Cierva, ha estat un gran fracàs.

El desfilé desde'l Prado fins a l'estatua den Castelar ha durat escassament una hora.

dipal, y afegí que l'excursió escolar a Sant Geroni de la Murtra el dilluns de Pasqua, organitzada per mossèn Vilà, secretari de la Secció social de la Lliga Vegetariana y director de les escoles de S. Martí, té ja molts adherits y entre ells bastants que no podent fer l'excursió a peu, sortiran més tard ab la família per esser n S. Geroni a l'hora de l'apat, que set vegetarià y anirà seguit de diversions esportives y literaries.

Les manifestacions que feu el president a propòsit d'aquests actes de propaganda foren aplaudides, y al finalisar la sessió's socis felicitaron al senyor Langlois per sa important conferència.

D'Instrucció

A l'Associació Catalana d'Estudiants donà dissabte, el mestre Pedrell, la vintena lissó del curs d'Historia musical y ètnica de la canó popular instituit per als Estudis Universitaris Catalans y tractà del sistema musical de l'India, ragunes, ragunes y enumeració poètica d'aquestes dades de canó seguint a l'orientalista Checcacci.

Com l'India es país de tradicions antigues suposen molts historiadors que's coneixia la música y l'astronomia 3.000 anys abans de Jesucrist; data, doncs, la música dels primers temps de l'Historia, és a dir, de l'«Edat Vèdica». Els antics cançons grecs y romans, y a més les cançons bizantines, la litúrgia ortodoxa y finalment les cantines gregorianes que encara's canten en nostres esglésies, tenen per pedra fonamental el ritme de la música Ariana, la qual de l'India passà a Persia y d'aquí a Grecia y Europa. La religió de l'India, com la dels de l'Egipte no consentia alterar les nocions y les tradicions musicals; aquests cançons antics indís s'anomenen «Ragunes» y «Ragunes»; totes les noves creacions melòdiques són derivacions d'aquests cançons típics.

La música índia originària's compon de quatre sistemes. Els autors indígenes s'atribuïxen la música en set parts. Les llegendes del poble de l'India sobre'l poder de la música són innumrables. Poeta y Música van sempre unides. Les «Ragunes» principals són sis, corresponent a cada una de les sis estacions en que dividixen l'any; a cada una d'elles correspon un cert número de «Ragunes» o melodies derivades. Els cançons se personifiquen.

L'escola musical de l'India té set notes, cada una de les quals té una divinitat protectora; el seu «ambitus» sonor consta de tres octaves. La música índia's compon de la melodia pura y simple y no existeix l'harmonia en el sentit nostre.

La mesura del temps la practiquen a la manera helènica clàssica, és a dir, seguint sendalla y fidelment el ritme poètic.

—Phosphorrenal (Robert). Reconstituent.

Fets diversos

A les 9.30 d'anit, fou portat al dispensari del passeig de Colón, el cadàver de set anys Enric Ferrer Llovera, domiciliat a casa dels seus pares, Industria, 74, teinda, Badalona.

Presentava fractura de l'occipital, parietal, temporal y maxilar dret y pe d'ua de l'ull del mateix costat. La criatura morí pocs moments després d'esser al dispensari.

Segons digué'l seu pare, al passar cap allí les set de la tarda ab la seva família per un pont sobre'l riu Besòs, fou atropelat el nen Ferrer per un tren descendent essent portat en el mateix a nostra ciutat.

El jutjat de guarda manà portar el cadàver a l'Hospital Clínic.

A l'arribar a l'esmentada estatua en Sol desde dal del coxe pronuncià un discurs y entre altres feu les següents manifestacions:

«Fa vuit dies que en Maura va darne què'm trobava en la solitut; hermosa solitut aquesta en que Madrid en pes segueix demostrant que sotscriu les censures que vaig dirgir an en Maura al Senat.

Veuem ara com obrarà en Maura. Jo us dono moltes mercès en nom dels meus electors de Guadalajara».

Una veu: «Visca Guadalajara! Contínu parlant en Sol: «Saludo a Castella en nom de Barcelona y de Catalunya».

Una veu: «Visca Catalunya espanyola! Diverses veus: «Mori la Solidaritat!» «Visca en Lerroux!»

En Sol acabà'l seu discurs pregant al poble que's dissolgués pacíficament.

La gent desfilà tot cridant: «Visca la moralitat!» y marxava depressa para anar a la Plaza de Toros.

S'ha observat que durant el trajecte de la manifestació no hi havia ni un sol policia.

«LA GACETA»

Publica entre altres disposicions les següents:

Declarant constituïda oficialment la Cambra Agrícola de S. Joan Despí.

Habilitant el lloc destinat a carregar la sal de les illes Balears, para embarc de la pedra para construcció ab destí a Palma.

Admetent la renúncia de don Leonard Torres Quevedo, president del tribunal para oposicions a les càrregues de Química y Física dels Instituts de Reus y Cabra.

DELEGAT ESPANYOL

Ha marxar a Egipte don Josep Ramón Melida, en càrrec de delegat d'Espanya al Congrés internacional d'arqueologia que se celebrará a primers d'abril a El Cairo.

EXCAVACIONS

En les excavacions que actualment se fan en l'hora de Santa Engracia, s'ha trobat un alt relleu contentint diverses figures, d'un valor extraordinari.

«LA CORRESPONDENCIA»

«La Correspondencia de España», parlant de la manifestació d'avui, deueix que de cada 16 madrilenys, un està al costat den Sol y els altres 15 estan ab el Govern.

EL SENYOR LA CIERVA

El senyor La Cierva no ha rebut avui, com ho fa cada dia, els periodistes a causa

INSTAL·LACIONS COMPLETES PERA AIXECAR AIGUA MOTORS

A GAS, BENZINA, GAS POBRE, ETZ. Preus econòmics y resultats garantits. Nombroses referencies. DAVID FERRER Y CIA S. EN CTA. CORTS, 586. — BARCELONA

INSTITUT ANTI-RÀBIC

del Dr. Claramunt Curació de les persones mossegades per animals rabiosos

del lunc que ha ofert als funcionaris de Correus y Telègrafs que l'han ajudat en la confecció de la nova llei referent als serveis d'aquells organismes.

CANONER ALEMANY

Vigo.—Ha fondejar el canoner alemany «Sleypu» que ha arribat procedent de Barksdadt, para fer provisió d'aigua y de carbó y continuar el viatge després d'haver fet un descans la tripulació.

CREUERS RUSSOS

Cádiz.—Procedents de diversos ports del Mediterrani acaben de fondejar els creuers russos «Guilao» y «Noretz».

Darrerament han estat a Gibraltar. Després cada un 800 tonclades y monten 6 canons.

Són dos vaixells de recent construcció que han estat a Messina y a Regio.

Permanixeran cinc dies en aquest port y després continuaran el seu

Plana Social d'El Poble Català

Moviment històric dels salaris

El problema del salari en la vida social és d'una complexitat extraordinària. Una rica literatura s'ha creat per a l'estudi del moviment històric dels salaris (1). La complexitat i l'extensió de les indústries, la manca general de la producció, les fluctuacions dels mercats, aquests són els factors ab el mètode experimental, allunyant les concepcions abstractes de l'economia pura, obra l'inventari dels fenòmens econòmics generals.

Quina ha estat la progressió dels salaris en el segle passat? La variació del salari nominal de l'obra significava una modificació en la seva situació material?

En la gran indústria, en general a França des de 1840 a 1897 els salaris nominals dels obrers es varen doblar. Al principi ab certa lentitud, els salaris, en el període comprès entre els anys 1853 i 1865, van experimentar una alsa notable, corresponent a una pujada marcada, preus, mantenen la progressió dels salaris malgrat que el preu de gran nombre d'objectes de consumació va baixar desseguida.

L'Ofici del Treball de França que feia l'enquesta, deia respecte el cost de la vida en l'època en que els salaris havien augmentat, que des de 1844 a 1893 el cost d'un gènere de vida determinat definí per les consumacions que s'havien pres per tipus, no passaven d'un 25 per 100.

En canvi, quasi a la mateixa època a Anglaterra, els salaris mitjos de les explotacions agrícoles del país de Gales segons Wilson Fox, els salaris pujaven més d'un 57 per 100. Els salaris que pagaven en respectes no metàl·lics, disminuint, principalment en els districtes vells de les grans ciutats i no tant en les grans explotacions en que el treball dels obrers agrícoles pagat en espècies restava més igual.

En quant al preu dels lloguers no van augmentar gaire en els districtes purament agrícoles, malgrat l'augment dels gastis i el millorament en la construcció dels cotatges.

A Holanda, país essencialment agrícola, segons en Christian Cornelissen, succeïa aproximadament lo que en Fox observava a Anglaterra, i com a fenomen general, que no hi havia relació estreta entre el lloguer i el salari dels obrers agrícoles, ni entre lloguer i preus de construcció.

En l'indústria cotonera de Gand (2), el moviment dels salaris dels filadors, ha estat ascendent des de 1835 a 1898, però si bé els salaris de 1898 han doblat comparats ab 1843, o 1862-1864 no tenen la mateixa proporció respecte de l'any 1835 o 1840. Pot dir-se que el salari ha doblat comparant l'any 1898 ab 1845, però no comparant 1898 ab 1835. El salari va passar de 11 francs 07 en 1851; a 16 francs 98, en 1898. Segons l'enquesta a aquest augment de salari fou degut més a la introducció del treball en oficis més extensos, que a una milloració del salari setmanal per un salari gènere de treball.

A la fi del segle XIX, notant una tendència marcada a la baixa del preu del salari.

Les precedents observacions, expliquen que el moviment general dels salaris, varia segons el lloc, i el grau de desenvolupament de l'indústria i que està influenciat pels aconsegiments pels i l'ús i condicions d'una manera considerable (3).

En termes generals, el moviment dels salaris ha estat ascendent. Però mentre en els països de vella civilització com Europa, en el fons bastant com aquesta progressió, en canvi, en els països de civilització moderníssima com els Estats Units i Austràlia, es presenten fenòmens inversos, puig els salaris d'aquests països mantingut el preu del salari setmanal o baixant sensiblement. Les enquestes fetes pel Ministeri d'Agricultura dels Estats Units sobre els salaris agrícoles mostren una tendència regressiva desde 1866 a 1902 (5).

En Víctor S. Clark diu a propòsit de la variació dels salaris a Nova Zelanda: «S'admet generalment que els salaris nominals han baixat gradualment de 1880 a 1895, i que han pujat desde aquesta data. Però afegeix a aquest moviment ha anat acompanyat d'una pujada dels preus, lo que pot haver donat per resultat que els salaris reals hagin quedat al mateix tipus que abans tenien».

El rapport del ministre del Treball de Nova Zelanda, de 1905, expressa també l'opinió de que el progrés lleugeríssim dels salaris no guarda proporció ab l'alta del preu dels aliments de primera necessitat. Mentre durant els darrers quinze anys els salaris han augmentat en un 30 per 100, els lloguers han pujat a 30 per 100 i molts aliments de 10 a 15 per 100.

El Jurat Internacional de l'Exposició Universal de París de 1900 feia constar que els salaris havien doblat en la segona meitat del segle XIX ab marcada debilitació al final.

El que els salaris hagin doblat en algunes indústries durant els 50 darrers anys del segle passat no significa necessàriament que hi hagi hagut un millorament material de la classe obrera. És un fenomen d'observació que en la major part de les esferes de la producció l'indústria a domini i artesana s'ha transformat en gran indústria. I l'indústria familiar, principalment en el camp, ofereix condicions materials tant rudimentàries, que l'efecte d'haver estat econòmic mode, però suficient. A més l'implantació d'una indústria moderna en una població atarrassada i pobre, si bé momentàniament dobla els salaris, sofreix una estancació, malgrat que l'indústria vagi desenvolupant progressivament. El mateix progrés general, es causa de que les unes acostumats al treball de les indústries retardades vegin disminuir el seu benestar mentre no troben ocupació en altres branques de la producció.

Per això és que com a les reivindicacions obreres fundats en l'augment dels salaris, no tenen en compte que fins admetent que els salaris creixen o nominals

hagin augmentat no milloren per aquesta causa les condicions generals de la població obrera. A més el règim industrial modern per causa de la seva intensitat, escassa el període d'activitat industrial de l'obra. I en tot cas sempre resta possible que les necessitats de la població siguin menys satisfetes pels salaris més elevats, que no ho eren les necessitats d'abans ab salaris més ínfims.

Els salaris agrícoles sempre han guardat una proporció d'inferioritat respecte dels salaris industrials. En Werner Sombart atribueix aquest fenomen a que la renda dels béns immobles entra en el cost de la producció i fa baixar de consegüent el tipus del profit en la producció agrícola. Però és evident que no hi ha una inferioritat superior de la renda en l'agricultura que en l'indústria.

El principi fonamental de la producció capitalista (el treball considerat com a mercaderia) ha sofert en aquests darrers anys un debilitament. Els grans industrials com en Carnegie, han establert un sistema de primes i participació en els beneficis com una garantia de la pau social. Així deia en 1903 que la base sòlida per la solució de les diferències entre patrons i obrers era l'associació dels obrers en les empreses dels seus amos. Però aquest sistema quina influència es desdibuixava en els medis obrers, consiguera dissoldre l'esperit de classe confinant els interessos del salariat i del patró?

Les grans organitzacions obreres ens ofereixen una tendència absolutament contrària. La corrent de les idees socialistes va encaminada arduament a l'organització i acció directa dels productors immediats.

MANUEL RIUS

L'organització patronal en l'indústria metalúrgica

Al costat del quadre compacte d'acció ofensiva format per les cambres sindicals i pels sindicats patronals de l'indústria metalúrgica francesa, s'alceja tant o més intensament la campanya de defensa defensiva constituïda pels grans magatzems de venda dels productes fabricats i pels convenis i tractats nacionals o internacionals, a saber:

El despatx metalúrgic de Longwy. Idem de Poutrelles. Idem de Ressorts de carrosserie. Idem de Essieux.

Idem de l'exportació dels productes metalúrgics que comprén l'acord nacional dels Rails i el despatx nacional de Poutrelles.

El despatx d'exportació de productes metalúrgics té per vis president, ab atribucions especials pels Rails, a M. C. Magnin, i de les Indústries relacionades, secretari de la Cambra Sind. de Fabricants i Constructors de Material per Ferrocarrils i Tramvies.

Tots aquests despatxos pertanyen al Comité des Fargues de França, i no donen més que una debilitació de la potència dels homes que aquests organismes agrupen d'intel·lectuals i organismes que aniran analitzant, distingint.

Al peu d'aquests despatxos de venda i acord comercials s'alcegen encara:

El despatx de Planques i largues tires. Idem de ferros a cheval. Idem de les Poutrelles. Idem general dels eixos de ferro colat per a les cobertes dels edificis. Idem de venda dels acers Thomé. Idem de les Quincalleries de l'Est. Idem de la Clouterie.

Acord dels fabricants de teles metal·liques de ferro galvanitzat. Acord dels fabricants de ferreteria de Vivier-au-Court (Ardennes).

Lo que pertanyen al Comité des Fargues de França, però que la seva acció tendeix a regularitzar i reduir a l'extremament necessari, la producció, i fixar els preus de venda més elevats possibles.

Aquests són vistes externament, els organismes de luita, de regularització de la producció econòmica i de la fixació dels preus de venda dels productes metal·liques fabricats. Aquestes forces organitzades i actives coronen avui l'obra de gran resistència, ab la coacció de les caixes d'asseguracions contra la vaga.

La Societat d'Assurances mutuales, contra les conseqüències de la vaga, venen un Comité directiu compost de sis membres.

El director general és M. S. Maumet, ex-alumne de l'Escola Politècnica, que de esquadró d'artilleria retirat. Aquesta societat ajunta cinc societats primàries que

La mutació mecànica i elèctrica. La material de ferro-carriis. La Farga.

La construcció metal·lica. La fundició.

Veusquí les potències a què nosaltres passarem revista, i que tenim empeny en posar davant dels ulls dels obrers de la Plana Social i dels nostres companys de la metalúrgia. És precis que els obrers de la metalúrgia estiguin completament informats. La luita acció com a no serà més parafraseada per una ignorància massa explicable; ells coneixen en els medis baix i qualitat estan penat i contra els quals estan lluitant. Els podran mdr la força d'organització que s'oposa a llur esforç a aconseguir una seva semblant luita per un confortament de la solitud moral i pecuniària de tots els obrers de les arts de les construccions metal·liques. — J. B.

El treball a Catalunya

El paragraf que en Lluís de Zulueta va donar a conèixer en un article seu, de l'Informe de l'Inspector Regional del Treball a Catalunya, informes publicats en el Boletín del Instituto de Reformas Sociales, varen aixecar arreu de la nostra terra un crit d'indignació. «Cal que s'empenyi una força i fructífera campanya per aconseguir la desaparició dels vergonyosos abusos indicats», s'ha dit. I s'han escrit articles energics i s'ha cridat a una acció com a tots els homes de consciència. Nosaltres — i Antoni Sayó — tenim l'honor d'haver-nos anat a la aquesta campanya, que avui proseguim, publicant gairebé integralment, per creure que interessarà als nostres lectors, l'Informe de l'Inspector Regional del Treball a Catalunya, que ha tingut la virtut de fer veure als cecs i fer oír als sords. Heusaquí:

I.—Extensió, Importància, Indústria, etc.

Comprende la segona Regió les quatre províncies de Catalunya, 6 sea Barcelona, Lérida, Girona i Tarragona. No és necessari encareixer la gran importància industrial de esta Regió, en la que se han montat i desenvolupat les fabricacions més diverses, ocupant una població obrera sumament considerable, tanto de varones adults com de mujeres i niños, comprendidos en la Ley de 13 de marzo de 1900.

La Granja catalana por cursos de agua de importancia, con desvíes rápidos en muchos puntos, ha sido posible el aprovechamiento de una gran cantidad de energía hidráulica, que se utiliza para dar movimiento a los elementos de fabricación de una porción de industrias, como las del río Ter, el Fluvià, el Ebro, etc. Este aprovechamiento ha dado ocasión a una perturbación importante en la normalidad de los cursos de agua, que ha sido causa de las grandes inundaciones ocurridas el año último, asunto digno de ser aquí tratado, puesto que, en resumen, es un problema de seguridad del obrero, análogo al comprendido evidentemente en el riesgo profesional, puesto que, de no haber ocurrido el accidente de un sábado, después de la salida del trabajo, hubieran perecido en ella muchos obreros.

En casi todas las poblaciones situadas en las orillas de ríos de alguna importancia se echan a aquéllos los escombros, lo cual es causa de la elevación de su cauce, especialmente cuando el río tiene poca pendiente, en una manera violenta, en el caso mismo del río que he mencionado, el Ebro, a su paso por Tortosa, en cuyo álveo están el Mercado y el Matadero municipal; en Manresa, dentro del cauce del Cardener, hay una fábrica que ha obligado a formar importantes depósitos de agua, también la estación del ferrocarril, Guardia y algunas otras construcciones, y no son estas las únicas poblaciones que se pudieran citar. Todo esto representa disminuciones importantes de la sección, y por consecuencia, aumento de velocidad del agua para un gasto determinado, y cuando esto crece de una manera violenta, la corriente ha de hacerse impetuosa, produciendo los estragos que están en la mente de todos.

Sin contar con la sostenida por las fuerzas hidráulicas naturales, cuenta Catalunya con una industria grande y poderosa, en la que están incluidas casi todas sus ramas: el trabajo del hierro y de sus derivados, metales, ya para la fabricación de maquinaria, para sus demás aplicaciones y usos, ha adquirido un gran desarrollo; la industria textil es importantísima; las industrias eléctricas, las químicas, etc., son todas de gran interés. Catalunya es, sin duda alguna, la Región más importante, desde este punto de vista, de las que se han considerado a los fines de esta inspección, y por eso, aparte del Inspector regional, se han nombrado dos provinciales, con residencia en Barcelona, encargados de vigilar el cumplimiento de las Leyes obreras. No cuenta aún la Inspección central con datos del conjunto, pero se preocupa en reunirlos; porque si en toda España tienen verdadero interés los recogidos por los Inspectores, los de Catalunya han de ser de verdadero interés para el estudio de los problemas obreros.

Tiene también en ella gran extensión la industria a domicilio, y de este aspecto de la producción procura también la Inspección central reunir las informaciones precisas. Su extensión, en cambio, es menor que en otras Regiones: obedeciendo al criterio general, existe el propósito de nombrar, si es posible, un Inspector más, con lo que podrá hacerse un trabajo efectivo de importancia, pues tiene la ventaja sobre las demás Regiones de la facilidad y rapidez de los medios de comunicación, elementos indispensables en la intensidad de la inspección, beneficiada también por hallarse los centros de trabajo reunidos en grupos numerosos, que no es necesario ir por ser de todos sobradamente conocidos.

IV.—Servicios prestados.—Resultados obtenidos

Acercá de los servicios prestados por la Inspección en la Región 2.ª, ya quedan expuestos los datos necesarios para poder formar juicio acerca de este extremo. En cuanto a los resultados obtenidos, no ha funcionado el tiempo suficiente para que sea posible puntualizar las consecuencias positivas que las visitas efectuadas, las recomendaciones hechas y los consejos dados, hayan podido tener en la Región tan poblada y tan importante y tan industrial: en años sucesivos podrán tocarse seguramente esas consecuencias, y demostrarse, con datos concretos, los beneficios que este nuevo servicio puede producir.

V.—Seguridad e higiene

Gran atención han prestado los Inspectores del trabajo en sus visitas a la seguridad de los trabajadores, recomendando en todos los centros de trabajos la adopción de todo género de precauciones para evitar accidentes.

No pueden aquí detallarse los trabajos de la Inspección en este sentido, por ser muy numerosos y de índole muy diversa; unas veces ha sido ordenada la colocación de envoltorios o cubiertas protectoras en los engranajes; otras ha sido recomendada la instalación de barandillas; otras, la de defensas en las máquinas-herramientas, y en todas aquellas presu-

pones que la más elemental prudencia aconseja.

Para comprender el abandono que en esta materia tema el patrono, basta el poco cuidado que los patronos prestan a la seguridad del trabajo (aunque haya que reconocer que muchas veces es por ignorancia), basta decir que el Inspector regional, en sus visitas del año 1907, ha observado 747 faltas de seguridad, cifra enorme, pues representa, por término medio, 3 infracciones por taller visitado, lo que revela el mayor abandono y la más absoluta negligencia. Esto ha de corregirse mucho, pues en la mayoría de los casos se trata de reformas de pequeña consideración, que sólo representan un gasto insignificante, que es, en muchas ocasiones, suficiente para evitar accidentes graves. Como demostración de esto se puede citar un accidente, seguido de muerte del obrero, ocurrido en una fábrica de Reus, que fué, por este motivo, visitada por el Inspector, que pudo haberse evitado fácilmente, pues fué producido maniobrando con una correa, mientras el árbol estaba en marcha, al tratar de reforzar la costura de unión; la colocación de una polea local, o el empleo de montacorreas, con frenos, para impedir que aquéllas arrollen a los obreros, produciendo en la mayoría de los casos gravísimos accidentes.

No es mejor el estado de las industrias en lo que se refiere a salubridad e higiene: he tenido necesidad el Inspector, para mejorar las condiciones en que el trabajo se realiza en algunas fábricas, de ordenar el derribo de algunos retretes, colocados en las locales mismas en que se trabaja, y de hacer desaparecer la comunicación directa que en muchos casos existe entre aquéllas y las salas destinadas al trabajo.

La ventilación es tan deficiente en muchos talleres, que el aire no se renueva nunca, y los obreros realizan su faena en un ambiente irrespirable, habiendo indicado el Inspector en sus visitas la necesidad de emplear en ciertos casos ventilación mecánica, por no ser suficiente la natural.

Los comedores no son tampoco ímprobos, salvo una sola excepción de una fábrica de Blanes, que merece ser citada por este concepto.

Algo que no puede decirse de los lavabos, de los que sólo reúnen condiciones aceptables, por su instalación, situación y cuidados, los de una fábrica de tejidos de seda, de Reus.

Sólo en la fábrica de gas de Valls ha encontrado el Inspector cuartos de baño, y en muy pocos centros de trabajo botiquines, siendo digno de anotarse en este concepto el establecimiento de fundición de minerales de plomo de Bellmunt.

Debe también citarse, por sus condiciones antihigiénicas, el dormitorio, para obreros de una fábrica situada lejos del centro de la población.

Todo esto prueba lo poco que se avanza en la extensión y en la divulgación de los preceptos de la higiene, a pesar de la activa campaña que en todas partes, tanto en higiene general como particular y obrera, se viene haciendo hace algunos años. Las 242 industrias visitadas, no reúnen condiciones higiénicas 130, es decir, más de 57 por 100, y hay que tener en cuenta que algunas de las industrias comprendidas en las que pueden considerarse como higiénicas, lo son por las condiciones mismas del trabajo y la forma en que se realiza.

No reúnen tampoco condiciones de seguridad, como hemos dicho al tratar de la importancia industrial de la Región, algunas de las fábricas situadas en las cuencas de los ríos Cardener y otros, hecho demostrado por el serio peligro y grave riesgo que corrieron los obreros de las mismas, salvándose en alguna de ellas porque ya no estaban trabajando, y en otras, con grandes dificultades, saliendo al tejado de las fábricas ayudados por los bomberos. En alguno de estos centros de trabajo, las aguas invadieron la sala de máquinas, que tiene solamente una puerta, habiéndose ordenado al patrono la apertura de otro hueco que facilite la evacuación de la misma en un plazo muy breve, no siendo esto suficiente, en opinión del Inspector, para garantizar la seguridad del obrero en cada taller y ante los peligros de cada mecanismo, sino que es necesario poner a la fábrica entera a cubierto de una catástrofe.

VI.—Trabajo de las mujeres y niños

Casi todos los patronos carecen de los documentos que se mencionan en el artículo 16 del Reglamento de 13 de noviembre de 1900 para la aplicación de la Ley de 13 de marzo del mismo año acerca del trabajo de las mujeres y de los niños, es decir, del permiso de los padres o tutores, de la certificación del Registro civil y de la certificación notarial.

Si en todas las Regiones de España esta Ley es infringida, en Catalunya lo es con unos caracteres que obligan a la Inspección a proponerse corregir las escandalosas faltas con severidad, porque el número de menores empujados en las fábricas es tan considerable, que no puede consistir en tan absoluto incumplimiento de la Ley.

En las fábricas de hilados de algodón trabajan un gran número de menores, habiéndolo comprobado el Inspector en Ripoll, Parroquia de Ripoll, San Juan de las Abadesas, Salt y Santa Eugenia, y teniendo conocimiento, aunque no por inspección directa, de que lo mismo sucede en casi todas las fábricas de hilados y tejidos situadas sobre los ríos Ter, Freser, Fàbreg, y también en las fábricas de Manresa y Martorell, situadas sobre el río Cardener.

En las fábricas en que se trabaja día y noche es mayor el número de menores de catorce años que trabajan durante la noche que el de menores de diez años que trabajan de día, y en la mayor parte de las fábricas se alternan, trabajando unas veces de día y otras de noche.

No es posible fijar el número de infracciones al artículo 2.º de la Ley de 13 de marzo de 1900, porque en algunas fábricas, cuando se presenta el Inspector del trabajo, hacen salir, si se les da tiempo, a los menores de edad; en otras se les avisa para que no se presenten en la fábrica mientras permanezca el Inspector en la localidad visitada, y en otras, en

fin, se les enseña a contestar a las preguntas de los Inspectores, respondiendo con arreglo a lo que la Ley exige, pero no la verdad.

En su primer viaje de inspección, pudo el Inspector comprobar que en la fábrica de tapones de Bernou y Delibes, de Falamós, se trabaja día y noche, empujando una de las jornadas a las 3, y terminando a las 13, y empujando la segunda a esta hora para terminar a las 23.15, trabajando en ambos relevos menores de edad. (Esta fábrica dio lugar a la publicación de remitidos y sueltos en algunos periódicos de la comarca y de Barcelona, porque todas las madrugadas salía de Palafrúgel un tren obrero, en el que iban muchos menores de edad que iban al trabajo en dicha fábrica para entrar con el relevo de las 3 de la madrugada. El tren fué suprimido a consecuencia de esta campaña; pero en la fábrica se seguía trabajando con menores cuando fué visitada por el Inspector.)

En otra fábrica de Salt preguntó el Inspector a una pequeña obrera su edad, y aquélla le respondió que tenía ocho años y que trabajaba de día, es decir, 69 horas semanales; y en otra fábrica, una niña, que trabajaba con el relevo de noche, no había aún cumplido los doce años, y en este relevo las horas de trabajo eran 52 y media por semana.

Hay además en esas fábricas carencia absoluta de mecanismos preventivos de accidentes, no gran higiene, y en muchas de ellas falta de salubridad, pudiendo con lo expuesto juzgarse de la importancia de las faltas que se cometen y de la necesidad de corregirlas.

Los Inspectores provinciales de Barcelona nombrados el mes de noviembre último han prestado preferente atención a los establecimientos en que trabajan mujeres y niños, como se verá en los datos estadísticos obtenidos, y también al trabajo de menores en espectáculos públicos, sometiendo algunas consultas sobre casos especiales observados por ellos, en los que la materia legal no está clara, habiéndose llevado el estudio de estas cuestiones al Instituto en plomo.

En el resumen de los trabajos de la Inspección, itinerarios realizados, etcétera, se indica el número aproximado de infracciones observadas, haciendo algunas consideraciones sobre el trabajo de mujeres y niños.

VII.—Descanso dominical

En la mayor parte de las poblaciones visitadas por el Inspector no se cumple la Ley del Descanso dominical: en las capitales, sin embargo, va siendo cada vez menor el número de infracciones y más exacto el cumplimiento de la Ley, no siendo posible fijar el número de infracciones cometidas, pero pudiendo, desde luego, afirmarse que han sido muy numerosas.

En la mayor parte de los establecimientos exceptuados del descanso dominical tampoco tienen los obreros el descanso semanal, unas veces por voluntad propia, para no perder el jornal del séptimo día, y otras por imposición de los patronos, que exigen el trabajo continuo.

En 10 de los centros de trabajo visitados por el Inspector ha observado éste que se infringía el párrafo 2.º de la Ley de 3 de marzo de 1904, el cual dispone que los obreros que se empleen en trabajos continuos o eventuales, permitidos en domingo por excepción, serán los estrictamente necesarios, trabajando tan sólo durante las horas que señale el Reglamento como indispensables para salvar el motivo de la excepción, no pudiendo tam-

Resumen de los trabajos de esta inspección regional en el año 1907

Visitas de inspección practicadas por iniciativa propia.	240
Idem id. id. por indicación de las Autoridades.	Ninguna.
Idem id. id. por denuncia.	2
Actas de asistencia a juntas con motivo del servicio.	11 (de ellas 8 en Tarragona, 1 en San Juan de las Abadesas, 1 en Reus y 1 en Valls).

Número de infracciones al art. 42 del Reglamento de 1.º de marzo de 1900 y a la Real orden de 15 de marzo de 1907.	240
Idem id. al art. 21 de la Ley de 30 de Enero de 1900.	230
Idem id. al art. 17 de la Ley de 13 de marzo de 1900.	200
Idem id. al art. 2.º de la Ley de 13 de marzo de 1900.	(a)
Idem id. de los artículos 7.º y 8.º del Reglamento de 13 de noviembre de 1900.	10
Idem id. al art. 1.º de la Ley de 3 de marzo de 1904.	Idem id.
Idem id. al art. 5.º de la Ley de 13 de marzo de 1900.	Idem id.

No se ha tenido noticia de que se infrinja este artículo.

Idem id.

No suelen concederse las dos horas diarias para adquirir la instrucción primaria y religiosa a los menores de 14 años.

En todas ó en muchas fábricas de hilado de algodón admiten menores de 10 años, sin averiguar si saben leer ó escribir.

Número de faltas de seguridad.	747
Idem id. de higiene.	130
Apercibimientos hechos.	Ninguna.
Denuncias de inspección.	Ninguna.
Idem de obstrucción.	1

(a) No es posible fijar el número de infracciones.

INSTITUCIONES SOCIALES

Es indudable que el carácter individualista del nostre poble ha estat causa d'innegables ventajas, pel sens nombre d'iniciatives en que s'ha manifestat.

Però convé que ens femem a donar compte de que en els actuals jorns de crisi, en tots els ordes de la vida, aquest individualisme que és nostra característica, pot causar greus danys i privar de què s'alcegem de l'estat de postració que s'observa en tots els rams de la nostra activitat.

Existeix a Catalunya una visible repugnància a tot lo que tendeix a una organització cooperativa, a tot lo que de la vora o de lluny semblen obligació solidaria, y no obstant, en altres pobles, la cooperació degradada organitzada, l'obligació solidaria, ha estat la palanca que ha servit per aixecar-la, la força meravellosa que ha operat el miracle de la seva regeneració social.

Sobre tot en lo que respecta a la petita agricultura, la petita indústria y la classe proletària, tant dignes d'esser ateses per l'escassetat de les seves forces y l'estructura en que viuen.

poco ser empleados por toda la jornada en dos domingos consecutivos.

En los ferrocarriles ha podido observar el Inspector que muchos obreros no tienen descanso dominical ni semanal. Los de las brigadas de Vías y obras celebran el descanso dominical cada catorce días; los de las estaciones, que tienen su trabajo en los muelles de mercancías de Pequeña velocidad, trabajan todos los domingos hasta el mediodía, y los empleados en los servicios de Gran velocidad no descansan ningún domingo. A los empleados y obreros que trabajan en domingo no se les restituye la jornada durante la semana.

El problema del descanso en los ferrocarriles no es exclusivo de esta Región, teniendo, por la índole especial del servicio, solución difícil, especialmente en algunas líneas, en que los domingos es más activo e intenso el servicio, por servir necesidades del público. La Inspección central tiene conocimiento de que se infringe la Ley, pero al mismo tiempo sabe que van corrigiendo las infracciones, esperando que lleguen a desaparecer por completo.

No es, pues, nada halagüeña la impresión producida sobre el cumplimiento de la Ley del Descanso en domingo en la segunda Región. En su visita realizada en 23 de Junio a Figueras, pudo ver el Inspector que estaban abiertas todas las tiendas, sin que las Autoridades tomaran medida alguna para que la Ley quedase cumplida.

Ha tenido también interés en esta Región el planteamiento de la cuestión del descanso en las Papeleras, respecto de la manera ya conocida.

VIII.—Datos estadísticos obtenidos

La frialdad y la oposición, de que hemos hablado en otro lugar de esta Memoria, con que en algunos centros de trabajo de Catalunya ha sido acogido el servicio de Inspección, han sido la causa determinante, entre otras que no son del momento, de que el número de datos estadísticos recogidos en las visitas de los Inspectores de esta Región hayan sido muy limitados.

Los referentes a asociación pueden considerarse como complejos en las provincias que figuran en el adjunto estado, siendo muy sensible que no haya podido completarse con los de la provincia de Barcelona, por no estar reunidos hasta la fecha que hubiera sido lo más interesante. Figuran en este estado los Sindicatos agrícolas, particularmente extendidos en la provincia de Lérida, y un número de Sociedades obreras muy considerable.

En el otro cuadro, relativo a la población obrera que trabaja en los centros visitados por los Inspectores provinciales, se observa el hecho, ya sabido, de la gran importancia de las industrias textiles en Catalunya, en las que trabajan muchos miles de obreros, protegidos por la Ley de 13 de marzo de 1900, lo que ha de hacer la inspección en estos centros sumamente interesante y de resultados positivamente beneficiosos, pues ya ha tenido conocimiento el Instituto de numerosas infracciones a esta Ley cometidas en ellos, que hay que corregir.

En el año 1903 se ha inspeccionado detenidamente esta industria, pudiendo adelantarse que se han confirmado infracciones que habían llegado a interesar a la opinión pública, y que la Prensa local había denunciado y condenado. La industria textil se presta al empleo de menores en condiciones ilegales, y ha de ser objeto de atención muy constante y preferente por parte del servicio de Inspección.

En el año 1903 se ha inspeccionado detenidamente esta industria, pudiendo adelantarse que se han confirmado infracciones que habían llegado a interesar a la opinión pública, y que la Prensa local había denunciado y condenado. La industria textil se presta al empleo de menores en condiciones ilegales, y ha de ser objeto de atención muy constante y preferente por parte del servicio de Inspección.

En el año 1903 se ha inspeccionado detenidamente esta industria, pudiendo adelantarse que se han confirmado infracciones que habían llegado a interesar a la opinión pública, y que la Prensa local había denunciado y condenado. La industria textil se presta al empleo de menores en condiciones ilegales, y ha de ser objeto de atención muy constante y preferente por parte del servicio de Inspección.

En el año 1903 se ha inspeccionado detenidamente esta industria, pudiendo adelantarse que se han confirmado infracciones que habían llegado a interesar a la opinión pública, y que la Prensa local había denunciado y condenado. La industria textil se presta al empleo de menores en condiciones ilegales, y ha de ser objeto de atención muy constante y preferente por parte del servicio de Inspección.

En el año 1903 se ha inspeccionado detenidamente esta industria, pudiendo adelantarse que se han confirmado infracciones que habían llegado a interesar a la opinión pública, y que la Prensa local había denunciado y condenado. La industria textil se presta al empleo de menores en condiciones ilegales, y ha de ser objeto de atención muy constante y preferente por parte del servicio de Inspección.

En el año 1903 se ha inspeccionado detenidamente esta industria, pudiendo adelantarse que se han confirmado infracciones que habían llegado a interesar a la opinión pública, y que la Prensa local había denunciado y condenado. La industria textil se presta al empleo de menores en condiciones ilegales, y ha de ser objeto de atención muy constante y preferente por parte del servicio de Inspección.

